

Vyhodnocení realizačního projektu záchranného programu užovky stromové (*Zamenis longissimus*) v ČR v roce 2020

V následujícím přehledu jsou uvedeny aktivity, jejichž realizace byla naplánována na rok 2020 (kurzívou), a doplněny jsou informace o způsobu jejich provedení. Aktivity jsou rozčleněny podle jednotlivých opatření ZP, ke kterým svým charakterem patří. Na realizaci opatření se podíleli: Zamenis, o. s. (Poohří), Mojmír Vlašín, Vladimír Jál a pracovníci CHKO Bílé Karpaty (Bílé Karpaty), Správa NP Podyjí, Blanka Mikátová a Antonín Krása (Povltaví).

3.1 Péče o biotop

Realizační projekt:

3.1.1. Péče o líhniště

Péče o líhniště bude v roce 2020 realizována ve všech 3 oblastech původního výskytu, tedy v Poohří, Podyjí i Karpatech. Největší objem prací bude opět realizován v Poohří, kde by měla být zajištěna průběžná péče (doplňování materiálu, drobné opravy apod.) o 19 líhnišť a péče se bude týkat i 5 kompostů, které zde byly umístěny v roce 2015 jako možná alternativa k velkým líhništím.

V Podyjí bude zajištěna udržovací péče o minimálně 2 existující líhniště.

V Karpatech bude péče zaměřena na 11 stávajících líhnišť, přičemž doplnění substrátu a drobné opravy budou přednostně provedeny dle situace na těch líhništích, kde to bude nejvíce potřeba. Plánováno je také zbudování 1 dalšího líhniště v katastru obce Žitková.

3.1.2. Péče o významné biotopové prvky a migrační koridory

Péče o významné biotopové prvky bude zajištěna zejména v Poohří, kde by mělo být ošetřeno cca 7 lokalit. Práce budou zahrnovat kosení, výřez výmladků dřevin, apod.

V Podyjí bude prováděn výřez vegetace na vybraných lokalitách v režii Správy NP. V případě domluvy s firmou Znovín Znojmo, hospodařící na vinici Šobes, proběhne také očištění zarůstajících zídek na této lokalitě.

V Karpatech není na rok 2020 plánována péče o konkrétní lokality. Měla by však pokračovat stavba cyklostezky v úseku ze Sv. Štěpána až ke slovenské hranici, v rámci které by měl být opět zajištěn biologický dozor, který zajistí, aby nedošlo k negativním vlivům na místní populaci užovky stromové.

V Povltaví bude dle situace zváženo vhodné oplocení místního kompostu, který představuje důležitý biotop pro užovky stromové, proti vniknutí a ničení divokými prasaty.

Realizace:

3.1.1. Péče o líhniště

Péče o líhniště v Poohří proběhla dle plánu. V rámci projektu POPFK byla zajištěna péče (kosení okolí, oprava oplocení, doplnění substrátu) o celkem 17 polopřirozených líhnišť, další 3 líhniště byla obhospodařena místním zemědělcem z programu Ochrana biodiverzity (ČSOP) a líhniště v Okounově bylo obnoveno z prostředků Zamenis, o.s. Dále byly převrstveny celkem 2 kompostéry.

V rámci NP Podyjí není vzhledem k nedoložení rozmnožování užovky na líhništích a doloženému kladení vajec v přirozených biotopech vyvíjena o líhniště žádná péče. Líhniště jsou

prozatím ponechána na místě, dvě z nich je v plánu zachovat - na Novém Hrádku a na Šobesu. Líhniště na terase pod Novým Hrádkem v průběhu sezóny zaniklo.

V Karpatech proběhla udržovací péče (převrstvení, doplnění substrátu, opravy, výměna fólie) o 7 líhnišť. Jedno líhniště (v lomu pod Okrouhlou) bylo v posledních letech postupně likvidováno, v roce 2020 bylo definitivně odstraněno. V jeho bezprostřední blízkosti vzniklo líhniště nové.

Finančně byla péče o líhniště zajištěna z prostředků POPFK, z programu Ochrana biodiverzity (ČSOP) a z prostředků Zamenis, o. s. (Poohří), a z prostředků investora nové cyklostezky (Karpaty). Údržba líhniště na Novém Hrádku v Podyjí byla prováděna správcem/průvodcem hradu. Došlo zde ke změně správce objektu, který bude o líhništi a související potřebné péči o ně informován.

3.1.2. Péče o významné biotopové prvky a migrační koridory

Péče o biotopy byla v Poohří zajištěna dle plánu – bylo realizováno kosení a výřezy na 7 zídkách vedených v databázi pravidelně udržovaných vhodných lokalit, finančně byla péče podpořena z prostředků POPFK.

V Podyjí proběhlo v režii Správy NP několik výřezů vegetace (Hradišťské terasy, Široké pole, Uhlířova louka, Hardeggská stráň), sečí (Hnanická a Popická pařezina, Mašovická střelnice, Podmolí, Dlouhý les, Lipinská louka) a asanací odumřelých porostů (Havraníky). Úprava zídek na vinici Šobes je v jednání s majiteli pozemků. V Podyjí proběhlo v režii Správy NP několik výřezů vegetace, přičemž některé i v lokalitách častějšího výskytu užovky stromové (např. Hardecká stráň). Dále je v Podyjí snaha řešit co nejvhodnějším způsobem kosení nivních luk tak, aby nebyly příliš ohrožovány zdejší vzácné rostliny, hmyz, či plazi. V roce 2020 se situace oproti předchozímu roku mírně zlepšila a nepokosené zůstaly i některé části mimo ploch s foliemi. Někdy je však jako neposečený ponechán pouze nevýznamný, úzký pás vegetace (např. louka pod Šobesem). Pro užovku stromovou představuje nebezpečí především celoplošná seč takových luk, potenciálně může být hrozbou i balíkování usušené trávy.

V Karpatech byla v roce 2019 zahájena stavba dalšího úseku plánované cyklostezky mezi Bylnicí a hranicí se Slovenskem. Průběžně byl tedy prováděn monitoring cyklostezky vč. nových prvků zbudovaných jako kompenzační opatření (gabiony a jedno líhniště). Při jedné pochůzce byl na cyklostezce zaznamenán živý juvenilní jedinec užovky stromové. V roce 2020 bylo líhniště (Sv. Štěpán – most) částečně zatopeno povodní a investor (město Brumov–Bylnice) byl upozorněn, že je nutno doplnit substrát. Vliv cyklostezky na mortalitu užovky stromové se v její trase Bylnice, pila – Sv. Štěpán – most zdá být malý až zanedbatelný. To se však při vyšší frekvenci cyklistů a jiném průběhu počasí může výrazně změnit. Cyklostezka není dosud napojena na hranicích na cyklostezku slovenskou, a tak jsou počty cyklistů zatím menší.

3.2 Péče o druh

Realizační projekt:

3.2.1. Ochrana jedinců při údržbě příkopů u silnic

V Poohří budou dle potřeby během sezóny 2× až 3× po dohodě se silničáři provedeny odchyt hadů před sekáním v příkopech podél hlavní silnice E442 a jejich následné vypuštění do stejných míst.

3.2.2. Ochrana jedinců při migraci přes silniční komunikace

V Poohří už několikátým rokem zmiňujeme potřebu celkové rekonstrukce bariér na hlavní silnici E442, realizace však zatím naráží na nedostupnost či špatnou využitelnost finančních prostředků. V této sezóně bychom chtěli s žádostí o spolupráci oslovit ŘSD, na jejichž pozemcích bariéra leží.

V Bílých Karpatech bude i nadále v rámci monitoringu sledována úmrtnost hadů na komunikaci I/57 ve Vlárském průsmyku, kde byla v některých předchozích letech zaznamenána vyšší úmrtnost a v případě zprovoznění nové cyklostezky také její pro užovku rizikové úseky, z nichž některé byly osazeny zpomalovacími prvky.

V Podyjí bude v rámci monitoringu sledována úmrtnost hadů na rizikových úsecích cyklostezek. Hledání vhodné varianty řešení je bohužel velmi komplikované a proto v roce 2020 neočekáváme realizaci konkrétních aktivních opatření.

Realizace:

3.2.1. Ochrana jedinců při údržbě příkopů u silnic

V Poohří byly provedeny během sezóny celkem třikrát po dohodě se silničáři odchyty hadů před sekáním v příkopech podél hlavní silnice E442 a jejich následné vypuštění do stejných míst.

3.2.2. Ochrana jedinců při migraci přes silniční komunikace

V Poohří byla nadále sledována funkčnost bariér, nadměrná mortalita plazů naštěstí nebyla zjištěna. Je otázkou, zda bariéra bude v blízké době potřebovat zásadnější opravu či obnovu. Hlavní úlohou bariéry bylo zamezení vstupu na vozovku mláďatům, přičemž vejce byla kladena samicemi do zídky hned pod vozovkou. Součástí ochrannářských plánů na této lokalitě bylo zároveň zbudování líhniště na vhodném místě v blízkosti lokality na druhé straně silnice tak, aby mláďata nemusela silnici po narození překonávat. Tak vzniklo líhniště s názvem Boč - Stráž, kde byly opakovaně nalezeny bohaté snůšky od užovky stromové. Problém tak byl vyřešen. Bariéra sice chátrá, ale přejetá mláďata pozorována nejsou. Otázkou zůstává, zda investovat do prodloužení životnosti bariéry, když problém pominul, resp. byl alespoň zásadně zmírněn.

Problémový úsek silnice I/57 ve Vlárském průsmyku v Bílých Karpatech byl v roce 2020 v rámci monitoringu pravidelně kontrolován, nebyl nalezen žádný přejetý jedinec užovky stromové, pouze jedna užovka obojková a dva slepýši obecní. Mortalita zaznamenaná v roce 2020 tedy nebyla příliš vysoká, obdobně jako v předchozím roce.

V Podyjí je na cyklostezkách několik úseků, jež jsou pro plazy rizikové, nejvýznamnější je stezka přes vinici Šobes. Na stezkách, které mají rovný, asfaltový povrch dochází často k usmrcení mláďat. Naopak na stezkách, které mají nerovný povrch (rozrušený asfalt, kamenitá cesta apod.) je mortalita mláďat výrazně nižší (pravděpodobně se při nebezpečí ukryjí do nerovností na cestě). V roce 2020 bylo v rámci monitoringu na těchto úsecích nalezeno celkem 14 přejetých užovek stromových (z toho 12 mláďat), což je stejný počet, jako v roce 2019.

3.3 Monitoring

Realizační projekt:

3.3.1. Monitoring biotopů

Monitoring biotopů podle metodiky záchranného programu proběhne v Poohří, Podyjí i Karpatech, kde ale bude i nadále touto metodikou monitorována pouze oblast ve Vlárském průsmyku a jeho okolí.

3.3.2. Monitoring líhnišť

Monitoring líhnišť bude nadále probíhat ve zjednodušené formě zavedené v roce 2014 (3 návštěvy každého líhniště během sezóny, zaměřené na nejdůležitější období z hlediska reprodukce, tj. páření, kladení vajec a líhnutí mláďat). V Poohří budou v rámci monitoringu líhnišť na několika z nich sledovány teploty substrátu pomocí dataloggerů.

3.3.5. Sběr základních dat v oblasti Karpat

V roce 2020 bude pokračovat i sledování lokalit v oblasti širšího Hrozenkovska, a to stejnou metodikou, jakou je prováděn od roku 2016 (tzn. s využitím monitorovacích plachet a jejich pravidelnými návštěvami). Toto sledování se bude týkat oblasti katastrů 5 obcí: Starý Hrozenkov, Vápenice, Vyškovec, Lopeník a Březová, přičemž vyšší počet monitorovacích plachet i návštěv bude směřovat do míst, odkud je zatím jen málo nálezů.

3.3.6. Ověřování potenciálních lokalit výskytu užovky stromové v ČR

I v roce 2020 bude toto opatření - vzhledem k objevení životaschopné populace v oblasti - věnováno především monitoringu ve středním Povltaví, v oblasti Štěchovické přehrady. Sledování by mělo proběhnout v obdobném rozsahu jako v loňském roce, se snahou ověřit úspěšnou reprodukci a pokud možno upřesnit dosud zjištěné údaje o rozsahu užovkou obývaného území a celkové velikosti místní populace.

Realizace:

3.3.1. Monitoring biotopů

Monitoring biotopů proběhl dle plánu a byl finančně zajištěn z prostředků POPFK a rozpočtu AOPK ČR pro monitoring druhů.

V Poohří bylo sledováno celkem 51 biotopů a dle stanovené metodiky bylo provedeno 300 návštěv, z nichž bezmála 39 % bylo pozitivních, a celkový počet zaznamenaných jedinců užovky stromové činil 193, což je vůbec nejvíce za celou dobu monitoringu. V ostatních letech se počty pohybovaly v rozmezí 108 – 182 jedinců. Podrobnosti jsou k dispozici ve zprávě „Monitoring biotopů užovky stromové (*Zamenis longissimus*) v Poohří v roce 2020“ (Spolek Zamenis).

V Podyjí bylo sledováno celkem 23 biotopů, přičemž 38 % jejich návštěv bylo pozitivních, což je stejná úspěšnost, jako v předchozím roce. Celkem bylo během monitoringu zaznamenáno 135 exemplářů užovky stromové a 9 exuvií. Svlečky byly sbírány jako důkaz pouze na lokalitách s malou pravděpodobností výskytu, kde jsou cenným dokladem o přítomnosti druhu. Dle dosavadních dlouhodobých výsledků monitoringu lze populaci užovky stromové v Podyjí považovat za stabilní.

V Bílých Karpatech bylo dle plánu v oblasti Vlárského průmysku sledováno 10 biotopů/lokalit, přičemž každá z těchto lokalit byla v roce 2020 navštívena nejméně 6–9×. Celkem bylo zaznamenáno 46 jedinců užovky stromové (z toho 10 dospělců, 14 subadultů a 21 mlád'at). Z těchto výsledků lze usoudit, že stav populace užovky stromové v oblasti Vlárského průmysku (katastry Bylnice, Sv. Štěpán, Sidonie) je setrvalý. Podrobnosti jsou k dispozici ve zprávě „Monitoring užovky stromové (*Zamenis longissimus*) v oblasti Vlárského průmysku (CHKO BK) – 2020“. Obecně lze populaci v této oblasti na základě již mnohaletého sledování označit za stabilní.

3.3.2. Monitoring líhnišť

I monitoring líhnišť proběhl v roce 2020 dle plánu, finančně byl zajištěn společně s monitoringem biotopů.

V Poohří bylo sledováno celkem 31 líhnišť, na 21 z nich byly zaznamenány nálezy dospělých či subadultních jedinců, na 12 nálezy juvenilních jedinců či vajec, na 1 líhništi bylo pozorováno páření a na 9 líhništích novorozená mlád'ata. Na 7 líhništích pak bylo nalezeno celkem 379 zbytků vaječných slupek, z nichž 361 bylo úspěšně vylíhnutých. Obě tyto hodnoty jsou oproti předchozímu roku více než dvojnásobné. To vše svědčí o funkčnosti a hojném využívání budovaných líhnišť užovkou stromovou (ale i obojkovou – nalezeno mj. i 214 vaječných slupek tohoto druhu). Podrobnosti jsou shrnuty ve zprávě „Výzkum reprodukce užovky stromové (*Zamenis longissimus*) v Poohří v roce 2020“.

V Podyjí bylo sledováno celkem 6 dříve zbudovaných líhnišť (Široké pole, Nový Hrádek - hrad, Nový Hrádek – terasy, Šobes) a 2 líhniště na Široké louce. Líhniště na terase pod Novým Hrádkem v průběhu sezóny zaniklo. Užovky byly zaznamenány pouze na 4 líhništích, významně pouze na Novém Hrádku, na ostatních byl výskyt epizodní. Nebyla pozorována preference líhniště samicemi, naopak bylo zastíženo více samců. Na líhništi na Novém Hrádku byly nalezeny vaječné obaly (19) a mlád'ata (7). Na ostatních líhništích nebyly nalezeny ani vaječné obaly, ani mlád'ata. Celkem bylo nalezeno 73 vajíček nebo vaječných obalů v 9 snůškách. U nalezených snůšek bylo vylíhnuuto 83 % mlád'at.

V Bílých Karpatech bylo sledováno 10 líhnišť, celkem na nich bylo nalezeno 13 jedinců užovky stromové (7 dospělců a 6 juvenilů). Z dalších druhů bylo v líhništích nalezeno 6 jedinců užovky obojkové, 1 jedinec užovky hladké a 6 jedinců slepýše. Mimo to bylo na všech líhništích dohromady zaznamenáno 8 svleček. Z 27 kontrol líhnišť byly pozitivní 4 (15 %) na užovku stromovou, pozitivní alespoň na nějaký druh plazů bylo celkem 7 kontrol (26 %). Doložení líhniště pro rozmnožování hadů se v této sezoně podařilo jen na jednom líhništi. Celkový počet převrstvených líhnišť, resp. líhnišť, u kterých byla snaha nalézt vaječné obaly či tohoroční mlád'ata, se rovnal šesti. Vaječné obaly nebyly v letošní sezoně nalezeny ani jednou, tohoroční mlád'ata v jenom případě. U ostatních líhnišť nebylo možné hledat mlád'ata proto, že nebylo dost substrátu, nebo proto, že byla čerstvě založena.

3.3.5. Sběr základních dat v oblasti Karpat

V Bílých Karpatech pokračoval také monitoring v oblasti Hrozenkovska metodikou použitou již v několika předchozích letech, finančně byl tento monitoring zajištěn z prostředků AOPK ČR na sledování druhů. Průzkum s využitím monitorovacích fólií probíhal v pěti katastrech obcí Březová, Lopeník, Vápenice, Starý Hrozenkov a Vyškovec. V roce 2020 bylo zaznamenáno celkem 21 jedinců užovky stromové, a to při 10 provedených pochůzkách. Další 2 nálezy užovky stromové byly nahlášeny (vč. fotodokumentace) z obce Brumov a Bylnice. Jedná se o výrazně nižší počet než v předchozím roce (39 ex.), kdy však panovaly během sezóny dosti nestandardní klimatické podmínky (extrémní vedra a sucho). Během průzkumu byly evidovány i nálezy jiných druhů plazů a obojživelníků; podrobnosti jsou uvedeny v závěrečné

zprávě „Monitoring výskytu užovky stromové a jiných plazů a obojživelníků v oblasti Moravských kopanic v roce 2020, s důrazem na Lopeník“.

3.3.6. Ověřování potenciálních lokalit výskytu užovky stromové v ČR

Pokračovalo i podrobnější sledování recentně objevené populace ve středním Povltaví, finančně zajištěné z prostředků AOPK ČR pro monitoring druhů. Nejintenzivněji bylo opět sledováno doposud známé centrum výskytu užovek stromových v oblasti, kterým je především osada V Zahradkách na pravém břehu Vltavy nad Štěchovickou přehradou, byly však navštíveny i další přílehlé osady a potenciálně vhodné lokality. V rámci vlastního sledování byl zaznamenán výskyt pouze 4 jedinců užovky stromové (z nichž se povedlo odchytit a změřit jednoho samce), a to na dvou lokalitách. Díky komunikaci s místními chatari se však podařilo získat dalších 9 údajů o výskytu tohoto druhu v oblasti. Na rozdíl od většiny minulých let však nebyla nalezena žádná mláďata. Ta nebyla pozorována ani chatari, kteří byli v minulých letech důležitým zdrojem informací. Zároveň byly sbírány i údaje o výskytu dalších druhů plazů a obojživelníků; podrobnosti jsou k dispozici ve „Zprávě z výzkumu populace užovky stromové v Povltaví v roce 2020“.

3.4 Výzkum

Realizační projekt:

3.4.3. Získávání doplňujících údajů o ekologii druhu a mezidruhových vztazích

I v roce 2020 bude v Poohří pokračovat spolupráce s myslivci při hubení nepůvodních šelem (zejména mývala severního). Myslivci budou i nadále motivováni zástrelným a budou využívány i speciální pasti.

*Oblast Poohří bude také zapojena do nové parazitologické studie, která by měla ověřit případný výskyt patogenu *Ophidiomyces ophiodiicola*, který se nově objevil u řady druhů v USA, Velké Británii, ale i v ČR a způsobuje houbové onemocnění označované jako SFD (Snake Fungal Disease). To se u hadů projevuje vznikem kožních lézí a pro jedince může být až fatální. Plánovaná studie zahrnuje odběr vzorků (neinvazivní kožní stěr na několika místech po těle) z 10-50 jedinců užovky stromové a obdobně i ze stejného počtu jedinců užovky hladké, užovky obojkové a zmije obecné v oblasti a jejich analýzy za účelem zjištění výskytu daného patogenu.*

Realizace:

3.4.1. Výzkum reprodukce

V rámci monitoringu líhnišť v Poohří byly v roce 2020 dle plánu instalovány datalogery pro sledování teplot do 7 líhnišť. Teplota byla sledována v pravidelných intervalech 30 – 90 minut po celou dobu inkubace vajec, tedy od července do září/října. Z hlediska tepelných vlastností substrátu se nejlépe jeví borka, piliny, dále pak koňský pilinový hnůj a koňský slámový hnůj. Je však nutné si uvědomit, že teplota není jediným faktorem líhniště. Mezi ostatní patří například vlhkost či poréznost substrátu atd. Ve všech používaných substrátech byla již potvrzena úspěšná reprodukce užovek obojkových a ve většině z nich i užovek stromových (borka, pilinový hnůj, piliny, zahradní kompost). Pokud však mají hadi na výběr mezi různými substráty, preferují borku. Co se týče vlastní reprodukce, v roce 2020 bylo na konci sezóny převrstveno 18 líhnišť a 2 kompostéry, přičemž na 12 líhništích bylo nalezeno celkem 379 vaječných slupek užovky stromové, z nichž 361 bylo úspěšně vylíhnutých. Vůbec poprvé v

historii byla zjištěna reprodukce na 3 líhništích (U trati, Horní hnůj a Jáma Osvinov). Celkem bylo nalezeno 379 vajec od užovek stromových a 214 vajec od užovek obojkových, což je nadstandartní úspěch. Mimořádnost této sezóny dokresluje i nález 54 novorozených mláďat, z nichž 44 bylo změřeno a zváženo. Podrobnosti jsou k dispozici ve zprávě k monitoringu líhnišť (viz výše).

3.4.3. Získávání doplňujících údajů o ekologii druhu a mezidruhových vztazích

V oblasti Poohří pokračovala i v roce 2020 likvidace mývalů severních, jakožto nepůvodních šelem a potenciálních predátorů užovky stromové. Finančně byla tato aktivita podpořena z prostředků POPFK. Kombinací přímého odlovu ve spolupráci s místním honebním společenstvem a nájemcem honitby a využitím speciálních živochytných pastí bylo usmrceno celkem 25 mývalů, což je o šest méně než v předchozím roce. Podrobnosti jsou k dispozici v závěrečné zprávě „Likvidace nepůvodních predátorů v rámci realizace záchranného programu užovky stromové v Poohří v roce 2020“.

3.5 Výchova a osvěta

Realizační projekt:

3.5.1. Informační tabule

V případě dostupných finančních zdrojů budou obnoveny informační tabule v přírodním parku, který je součástí infocentra na Osvinově v Poohří.

3.5.2. Informační materiály

Měla by pokračovat distribuce dostupných materiálů (dle jejich zásob) v podstatě ve všech oblastech výskytu užovky stromové. V závislosti na množství dostupných financí je v plánu i výroba některých dalších informačních materiálů – např. dotisk podtáček a letáků či výroba pohledů, puzzlí nebo plátěných tašek.

3.5.3. Poradenství

V Poohří, Bílých Karpatech a v Povltaví bude našimi lokálními spolupracovníky poskytováno místním obyvatelům poradenství ohledně spolužití s užovkou tak, aby ji podporovali a nikoliv jí škodili.

V Poohří bude dále fungovat infocentrum otevřené v roce 2015, kde mohou návštěvníci získat potřebné informace ze života užovky stromové nebo spatřit všechny druhy našich hadů.

Během sezóny by mělo být zorganizováno i několik akcí pro veřejnost, např. „Hadí údolí“ v Poohří (cca půldenní poznávací akce zaměřená na naše plazy a obojživelníky) nebo komentované exkurze za užovkou stromovou v oblasti Bílých Karpat.

Realizace:

3.5.1. Informační tabule

Informační tabule v tomto roce obnoveny nebyly, jejich realizace se plánuje na rok 2021.

3.5.2. Informační materiály

Omalovánkový komiks nebyl v roce 2020 připraven, s jeho zhotovením se počítá pro příští roky. Distribuce dostupných informačních materiálů ve všech oblastech, v Poohří pak především prostřednictvím infocentra v Osvinově, bylo realizováno v průběhu sezóny dle zásob a při vhodných příležitostech.

3.5.3. Poradenství

Standardně bylo realizováno i poradenství v oblastech Bílých Karpat, Poohří a Povltaví (osobní jednání s místními obyvateli či chataři při provádění monitoringu či péče o líhniště a biotopy, poradenství prostřednictvím emailů či telefonicky, v Poohří fungování infocentra).

V Bílých Karpatech bylo mj. v průběhu sezóny uspořádáno několik ekologicko – zoologických exkurzí, jak pro žáky základních a středních škol, VŠ studenty, tak i pro širší veřejnost, v rámci kterých byla navštívena mj. i líhniště a další prvky určené pro podporu plazů.

Shrnutí realizace ZP v roce 2020:

Většina plánovaných aktivit v rámci ZP byla v roce 2020 úspěšně realizována. K nejdůležitějším patřila opět opatření zaměřená na přímou péči (o líhniště a biotopy) a na monitoring, který nám průběžně vypovídá o stavu jednotlivých populací užovky stromové v ČR.

V Poohří bylo během systematického monitoringu biotopů zaznamenáno 193 jedinců užovky stromové, což je nejvyšší dosažený počet od počátku monitoringu v roce 2009. Z hlediska úspěšnosti reprodukce bylo nalezeno 379 vajec od užovek stromových, z toho pouze 18 nevylihnutých, čili úspěšnost reprodukce činila 95 %, což je nadstandardní úspěch. Dále bylo nalezeno 214 vajec od užovek obojkových. Mimořádnost této sezóny dokresluje i nález 54 novorozenech mláďat, z nichž 44 bylo změřeno a zváženo. Data byla následně zpracována do tabelární podoby. Tato data jsou důležitá pro porovnání jednotlivých sezón a lokalit.

V souvislosti s příznivějším počasím pro užovky byly výsledky monitoringu v letošním roce opět pozitivní, někde přitom výrazně pozitivnější, než v roce předchozím (zejména v oblasti Poohří). Populace v jednotlivých oblastech jsou dle našeho názoru stále stabilní a životaschopné, byť v některých oblastech částečně závislé na péči o přirozené i uměle vytvořené vhodné biotopy.